

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сучасний стан та напрямки перебігу трансформаційних процесів вітчизняної економічної системи створюють передумови для інтенсифікації конкурентної боротьби між суб'єктами господарювання. У такій складній ситуації чи не єдиним напрямком забезпечення стабілізації та підвищення дохідності бізнесу є активна інноваційна діяльність у підприємстві. Оцінка її важливості підвищується з огляду на те, що вона дає змогу забезпечити як активізацію економічного розвитку підприємства зокрема, так і держави в цілому.

Аналіз літературних джерел [1, 2, 3, 4] дав змогу систематизувати проблеми впровадження інновацій на підприємстві та сформулювати напрямки їх вирішення. Інноваційна діяльність – це комплекс взаємопов'язаних заходів, які передбачають послідовний перебіг етапів генерації ідей, проведення наукових досліджень та реалізації заходів із комерціалізації з метою докорінного поліпшення вже наявного чи впровадження принципово нового продукту, яким можуть виступати як продукція підприємства, так і виробничо-управлінські процеси. Результатом інноваційної діяльності виступають інновації – нові способи, прийоми, методи реалізації будь-яких внутрішньо організаційних процесів, які носять науковий, технічний, технологічний, економічний, організаційний та соціальний характер, а також забезпечують формування конкурентної переваги підприємства.

Впровадження інновацій на підприємстві завжди є достатньо тривалим та складним процесом, оскільки передбачає наявність певних проблем, які можна систематизувати наступним чином.

Основним бар'єром для впровадження інновацій на сучасних вітчизняних підприємствах є недосконалість нормативно-правова база держави, перш за все – недоліки у податковому, митному та антимонопольному регулюванні інноваційної діяльності, необхідність посилення захисту прав інтелектуальної власності тощо. Усунення проблем такого характеру вимагає відповідної реакції органів державної влади у формі підтримки та захисту на законодавчому рівні інноваційної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання, наприклад, шляхом надання відповідних податкових пільг, здійснення відповідних грошових виплат тощо.

Крім цього, суттєвими проблемами загальнонаціонального масштабу є недоліки в державній політиці, які безпосередньо пов'язані із нераціональністю побудови законодавчої бази країни та полягають, насамперед, у відсутності стимулювання з боку держави проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. Найбільш гостро ця проблема постала в Україні у часи розпаду СРСР, коли різко скоротилось державне фінансування діяльності науково-дослідних установ та організацій, знизилась активність держави щодо стимулювання проведення наукових досліджень, відкриттів та розробок. Безперечно, за роки незалежності неодноразово здійснювалися спроби відродити вітчизняний науковий потенціал, однак, оскільки ці заходи мали часто несистематичний, фрагментарний та непослідовний характер, суттєвих зрушень так і не відбулось. Наслідком даної проблеми є відсутність розвиненого вітчизняного ринку інноваційних продуктів, що зумовлено перш за все імпортом розробок на початкових стадіях інноваційного процесу та неможливістю їх реалізації на національному ринку. Важливість подолання даної проблеми лише підсилюється на тлі світового науково-технічного прогресу. Заходи із її вирішення можуть проводитись у формі прийняття компетентними органами державної влади відповідних цільових комплексних програм, які носитимуть довгостроковий характер, передбачатимуть достатнє фінансове забезпечення та стосуватимуться, в першу чергу, стимулювання розвитку НДДКР у пріоритетних галузях національного господарства.

Серед інших проблем впровадження інновацій на вітчизняних підприємствах можна виділити:

- обмеженість інформації щодо вітчизняного та іноземного досвіду з впровадження іннова-

цій, що може бути вирішено шляхом активного обміну досвідом щодо інноваційної діяльності між суб'єктами господарювання через проведення різноманітних загальнонаціональних та міжнародних виставок, конференцій, симпозіумів, ярмарків, створення різноманітних об'єднань підприємств тощо;

- обмеженість фінансових ресурсів підприємства, яка пов'язана із часто значною капіталомісткістю впровадження інновації. Серед напрямків вирішення даної проблеми можна виділити наступні: акумуляція коштів із зовнішніх джерел; використання нерозподіленого прибутку підприємства; фінансування інноваційних проектів за рахунок бюджетних коштів держави; створення та участь підприємства у інвестиційно-інноваційних кластерах тощо;

- ризикованість впровадження інновацій, що передбачає недоотримання очікуваного результату від впровадження інновацій. Таку ризикованість можна знизити завдяки розробленню та впровадженню дієвої системи гарантування та страхування ризиків;

- невідповідність кадрового забезпечення, що, перш за все, пов'язано із недостатньою кваліфікацією кадрів, та може бути вирішено шляхом запровадження принципово нових освітніх програм для підготовки фахівців із інноваційної діяльності, а також створення комплексних програм із підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації відповідних кадрів як на загальнодержавному рівні, так і на рівні окремого підприємства. Вирішення вказаної проблеми допоможе також усунути організаційні недоліки підприємства, які виражаються в необхідності наявності на підприємстві спеціалізованого структурного підрозділу, який би займався моніторингом інноваційних процесів за межами підприємства, реалізовував та контролював інноваційну діяльність всередині підприємства тощо;

- суб'єктивне уявлення про значення інновацій в підприємстві, яке полягає в недовірі до інноваційного продукту як зі сторони підприємства-виробника, так і зі сторони споживача. Якщо говорити саме про споживача, то серед напрямків вирішення даної проблеми можна назвати проведення ефективної маркетингової кампанії із просування товару на ринку. Якщо ж йдеться про підприємство-виробника, то вирішення даної проблеми слід вбачати у перейнятті досвіду інших суб'єктів господарювання, які ефективно проводять інноваційну діяльність.

Отже, дослідивши основні проблеми впровадження інновацій на вітчизняних підприємствах і напрямки їх вирішення, можна сформулювати думку, що активна інноваційна діяльність підприємства, попри існування значних перешкод щодо її здійснення, дозволяє максимально оптимізувати всі внутрішні управлінські та виробничі процеси організації, привести організаційну структуру підприємства у відповідність із його місією та цілями, максимізувати вигоду від становища підприємства на ринку під час тієї чи іншої стадії його життєвого циклу. Однак, варто зазначити, що ефективна реалізація інноваційної діяльності сучасними підприємствами неможлива без активної підтримки з боку органів влади, яка неможлива за відсутності чітко визначеної моделі інноваційного розвитку національного господарства та заходів державної політики щодо формування та реалізації цієї моделі.

1. Харів П.С. *Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів* / П.С. Харів. – Тернопіль: —*Економічна думка*”, 2003. – 326 с. 2. Гнилянська Л.Й. *Сучасні проблеми впровадження інновацій та шляхи їх подолання* / Л.Й. Гнилянська // *Науковий вісник НЛТУ України*. – 2011. – Вип. 21.14. – С. 177-180. 3. Медведкін Т.С. *Інноваційний розвиток економіки України в контексті глобалізації світового ринку технологій: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.05.01* / Т.С. Медведкін; *Донець. нац. ун-т.* – Донецьк, 2005. – 20 с. 4. Колесніченко В.Ф. *Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності підприємств: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01* / В.Ф. Колесніченко; *Харк. нац. екон. ун-т.* – Х., 2006. – 20 с.